

Wang Wen

China promițătoare

Traducere din limba chineză
de Roxana Rîbu

INTEGRAL

Capitolul 1

China nu este
o amenințare,
nici nu se va prăbuși,
ci este o oportunitate

Colapsul „teoriei colapsului Chinei”

Redescoperind superioritatea Chinei

Sosirea epocii oportunității chineze 3.0

**Atunci când China va fi urcat pe primul loc în lume,
oare ce vor mai crede?**

A treia cale a ascensiunii Chinei

**La cincisprezece ani de la intrarea în OMC,
fără mândrie și fără complexe**

**O examinare a punctelor forte și vulnerabilităților
Chinei în urma unui turneu intens
în zece țări europene**

**Istoria se precipită, iar situația mondială se află
într-o „schimbare majoră de stare”**

**Occidentul ar trebui să privească transformările
Chinei într-un mod „dezideologizat”**

Colapsul „teoriei colapsului Chinei”¹

Concluzia mea este că, decât să se vorbească despre iminența prăbușirii financiare și economice a Chinei, mai bine s-ar vorbi despre faptul că RPC tocmai se află în pragul unui nou avânt, după ce a trecut prin durerile transformărilor, precum în vechea poveste chinezească a „Nirvanei phoenixului”.

Guvernul chinez este un guvern al responsabilităților nelimitate, nu limitate, în ceea ce privește Partidul Comunist Chinez, buna guvernare națională nu presupune o a doua șansă, trebuie neapărat să facă treabă bună din prima, nu există altă variantă decât să-și îndeplinească această obligație. Acest lucru este dictat de cultura politică a Chinei.

Guvernul Chinei încă are capacitatea de control și regularizare macroeconomică, de asemenea, există o uriașă marjă a politicilor și strategiilor.

¹ Cea de-a treia conferință sino-germană a tinerilor lideri s-a desfășurat pe data de 7 iulie 2014 la Lijiang, în Yunnan. Participând în calitate de invitat de onoare, Wang Wen a ținut un discurs la gala conferinței.

În momentul actual, întregul mapamond nu are cum să mai accepte ideea prăbușirii economice și financiare a Chinei la fel cum nu poate accepta ideea prăbușirii Wall Street.

Mulțumesc Societății Diplomatice Chineze și Asociației germane „Punți peste lume” care mi-au dat ocazia să intru în acest dialog. Lijiang este cel mai romantic loc din China, faptul că organizatorii au ales acest loc pentru conferință cu siguranță că a fost în speranța că vom putea, cu toții, să lăsăm la o parte, măcar pentru o vreme, grijile cotidiene, apăsările, supărările și sentimentele pesimiste. Pentru că toți cei prezenți fac parte din elita celor două țări, China și Germania, iar după ultimele sondaje, de la criza financiară mondială din 2008, viziunile elitelor din ambele țări în legătură cu tendințele viitoare sunt destul de pesimiste.

Anul trecut, prieteni din think tank-uri americane îmi spuneau: criza este prea gravă, SUA deja nu mai are nicio speranță. Cu jumătate de an înainte, un savant renumit de la un think tank german spunea într-o alocuțiune rostită la Institutul nostru: criza datoriilor din Europa este foarte dificil de rezolvat, Europa deja nu mai are speranțe. Și în China au fost foarte mulți cercetători care au vorbit despre lipsa de speranță a Chinei. Elitele sunt mai îngrijorate decât oamenii obișnuiți, ele sunt pătrunse de simțul responsabilității, dar și de sentimentul catastrofei iminente a întregii societăți, însă pot să inducă și o oarecare distorsiune a raționamentelor și previziunilor. În opinia mea, cel puțin în ultimii 20 de ani, majoritatea concluziilor elitelor în ceea ce privește direcția în care se îndreaptă situația din China au fost incorecte, mai ales cea așa numită „teorie a colapsului chinez.”

Primele presupuneri privind colapsul Chinei au fost exprimate după anul 1989. La vremea aceea, campania Reformei și deschiderii nu reușea să-și găsească o direcție clară. Dizolvarea URSS și schimbările bruște din Europa de Est, ideile privind „sfârșitul istoriei” care invadaseră Occidentul lăsau să se înțeleagă că, în urma „valului democratizării”, următorul regim comunist care urma să cadă va fi, cu siguranță, cel chinez. Au trecut de atunci 20 de ani, „valul democratizării” a măturat și Asia Centrală, nordul Africii, sud-vestul Asiei, Thailanda sau Ucraina, dar mai pe nicăieri nu s-a înregistrat vreo transformare de succes, iar China, în procesul său de rezistență față de „democratizarea” occidentală, și-a găsit propria cale. Așadar, acum putem conchide că așa numita „teorie a colapsului politic al Chinei” este eronată.

Cel de-al doilea val al febrei prognosticurilor privind iminența unui colaps al Chinei s-a produs după 1999. La acea vreme, situația creditelor neperformante și a datoriilor băncilor din China era destul de gravă, reforma întreprinderilor de stat dusesse la disponibilizarea a zeci de milioane de oameni iar criza financiară asiatică aproape că a distrus financiar Hong Kong-ul. Renumita lucrare a cercetătorului american de origine chineză Gordon G. Chang, intitulată „Iminentul colaps al Chinei” (*The Coming Collapse of China*, 2001) a fost un best-seller. Dar urmările le poate deduce oricine. În primul deceniu al secolului XXI, rata de creștere a produsului intern brut al Chinei a depășit, în medie, 10%, economia Chinei surclasându-le, pe rând, pe cea a Italiei, Marii Britanii, Franței, Germaniei și Japoniei și ajungând pe locul doi în lume. Gordon Chang a ajuns să fie ridiculizat în mediul academic. De aceea, acum putem să ne dăm

seama că așa zisa „teorie a colapsului economiei chineze” este, de asemenea, eronată.

Cea de-a treia rundă de supoziții privind colapsul iminent al Chinei s-a declanșat după anul 2009. La acea vreme tehnologia Web 2.0 a internetului începea să se răspândească, numărul utilizatorilor chinezi de rețele similare Facebook sau Twitter precum Weibo sau Renren depășiseră 500 de milioane și toată lumea avea dreptul să critice societatea sau guvernul pe internet. La finalul anului 2010 izbucnea „primăvara arabă”, în anul următor, la Londra, aveau loc revolte de stradă, în toamnă, mișcarea „Occupy” pornea de pe Wall Street și avea să cuprindă întreaga lume, după unele viziuni, societatea chineză avea să intre într-o „iarnă”, mai ales în China tocmai se produsese coliziunea feroviară de la Wenzhou, „scandalul Guo Meimei” de la Crucea Roșie, care au produs reacții pe Weibo sau în alte spații internautice, astfel că întreaga societate chineză a intrat în panică. Acum, toate acestea au trecut, măsurile de reformă ale conducerii Chinei în urma celui de-al 18-lea congres al PCC au dus la sporirea majoră a încrederii societății chineze. Așadar, putem conchide că așa numita „teorie a colapsului social chinez” este, de asemenea, eronată.

Dar zvonurile pe tema colapsului chinez nu s-au oprit, pesimismul anului 2014 a fost și mai grav, eu îl numesc „teoria colapsului financiar chinez”. Acest punct de vedere se bazează, în principal, pe situația periculoasă la care a dus actuala cădere a pieței imobiliare din China, pe datoriile locale chineze care au dus la riscul încălcării contractelor, pe înrăutățirea situației economice la care a dus falimentarea în masă a întreprinderilor și alte asemenea fenomene, astfel că mulți oameni sunt îngrijorați că în China s-ar putea să

izbucnească o criză financiară sistemică. Chiar așa să fie? Eu nu sunt de acord.

Întrebarea tuturor cu siguranță că este cum poate fi diminuată presiunea încetinirii economiei chineze din prezent? Răspunsul meu vizează trei aspecte:

Unu, restructurare. În anul 2008, pentru a face față crizei financiare internaționale, China a lansat politici de stimulare economică în valoare de 4.000 de miliarde de yuani, ducând la o supraîncălzire a investițiilor, în anul 2009 rata contribuției investițiilor la creșterea PIB a ajuns la 87,6% depășind, astfel, cu mult, fondurile și capacitatea de circulație ale acestora din sistemul financiar, ceea ce a dus la o deficiență a returnării creditelor bancare, la triplarea prețurilor imobilelor într-un interval de cinci ani și la surplus în capacitatea de producție a unor industrii. Toate datele arată că modelul de creștere economică bazat exclusiv pe investiții este dificil de susținut pe termen lung și că, în cursul creșterii economice, este necesară o structurare co-relativă a investițiilor și consumului, astfel că, din 2013 încoace, politicile economice ale Chinei s-au străduit constant să elimine surplusul în capacitatea de producție și analiza comparativă (benchmarking) ajungând până acolo încât în unele industrii, companii și zone prospere să producă o presiune fără precedent.

Doi, avans industrial. Din ce în ce mai multe întreprinderi mari consumatoare de energie și mari poluatori nu vor mai avea spațiu de subzistență în China, în același timp, unele întreprinderi cu valoare adăugată scăzută vor fi, de asemenea, eliminate din competiție. China nu mai poate continua să trăiască făcând comerț de tipul „un Boeing contra o sută de milioane de perechi de ciorapi” și nici să lase orașe precum Beijing, Shanghai sau Guangzhou să

devină „metropole în ceață” asemeni Londrei anilor 1950. Avansul industrial trebuie să determine schimbarea, dacă nu chiar falimentarea, anumitor industrii, fabrici sau orașe vechi, iar presiunea acestei situații este ușor de înțeles de către oricine.

Trei, reformă viguroasă. Vreau să propun tuturor să citească comunicatul celei de-a treia plenare a celui de-al 18-lea congres al PCC. Pentru că în acest comunicat se spune că Republica Populară Chineză trece, în prezent, prin cea mai vastă reformă din ultimii 35 de ani. De la societate la economie, de la politică la finanțe, de la armată la învățământ, multe măsuri de reformă sunt în plin avânt. Sectorul financiar chinez centrat pe bănci, bonduri și asigurări, este vizat aproape săptămânal de noi pachete de reformă, la scară națională. Reformele implică, adesea, inadaptare, în urma căreia pot apărea presiuni.

Prietenii noștri germani s-ar putea simți bulversați, întrebându-se pe ce bază se poate trece prin această presiune economică și prin aceste riscuri financiare? Din motive de timp nu pot prezenta decât cinci puncte principale:

Unu – reforma. Cu toții știm că lupta anticorupție din China, în prezent, este destul de intensă, președintele Xi Jinping și colectivul de conducere își doresc să creeze o Chină integră. Cu cât este mai integră, cu atât reformele din China sunt mai ușor de realizat iar economia poate să crească mai mult; pe de altă parte, reformele financiare vor promova pe mai departe dezvoltarea sănătoasă a pieței de capital din China.

Doi – inovația. În China, întreprinderile care se implică în inovație au o viață mai bună, mai ales cele din domeniul internetului. Mulți prieteni de-ai mei care activează în întreprinderi financiare pe internet câștigă foarte mulți bani.

Trei – bunăstarea. Reforma asigurărilor medicale din China este mult mai de succes decât planul Obamacare din SUA, sistemul asigurărilor medicale se perfecționează treptat iar în acest aspect nu putem decât să învățăm de la Germania. Este știut faptul că chinezilor le plac cel mai mult depozitele în bancă, după ce va fi realizat un sistem de asigurări sociale mai performant, chinezii vor îndrăzni să cheltuiască mai mult, iar natura economiei nu va mai fi o problemă.

Patru – noul model de urbanizare. În China tocmai se înființează multe zone economice precum zona metropolitană Beijing-Tianjin-Hebei sau zona economică Changjiang, fiecare dispunând de o comunitate de consumatori de o sută de milioane de oameni. În următorii 10 ani, în China vor fi aproape trei sute de milioane de oameni care se vor muta din sate la orașe, ceea ce presupune un potențial economic uriaș.

Cinci – deschidere. Acordurile privind zonele de comerț liber semnate de China cu țările înconjurătoare sunt din ce în ce mai multe. Ceea ce merită și mai mult atenția tuturor este că realizarea de către China a centurii economice Drumul Mătăsii, care se îndreaptă spre Occident, își va avea punctul terminus în Europa Centrală și occidentală, al cărei centru este reprezentat de Germania și alte țări. Odată cu construirea acestei centuri, viețile a trei miliarde de oameni de pe continentul eurasiatic se vor schimba.

Concluzia mea este că, decât să se vorbească despre iminența prăbușirii financiare și economice a Chinei, mai bine s-ar vorbi despre faptul că RPC tocmai se află în pragul unui nou avânt, după ce a trecut prin durerile transformărilor, precum în vechea poveste chinezească a „Nirvanei phoenixului”.

Le propun prietenilor germani să cântărească logica pe care o urmează China din următoarele trei aspecte.

Unu, logica de bază. Guvernul chinez este un guvern al responsabilităților nelimitate, nu limitate, precum cele ale țărilor europene sau cel american care, când fac greșeli economice, sunt demise pentru ca, după câțiva ani, să revină la conducere. În ceea ce privește Partidul Comunist Chinez, buna guvernare națională nu presupune o a doua șansă, trebuie neapărat să facă treabă bună din prima, nu există altă variantă decât să-și îndeplinească această obligație. Acest lucru este dictat de cultura politică a Chinei.

Doi, logica politică. Guvernul Chinei încă are capacitatea de control și regularizare macroeconomică, de asemenea, există o uriașă marjă a politicilor și strategiilor.

Trei, logica globală. În momentul actual, întregul mapamond nu are cum să mai accepte ideea prăbușirii economice și financiare a Chinei la fel cum nu poate accepta ideea prăbușirii Wall Street.

Așadar, într-un loc atât de frumos ca Lijiang, trebuie neapărat să ne gândim la căutarea și găsirea oportunităților comune celor două țări și a poziției noastre, a tinerilor, în viitoarea dezvoltare neîntreruptă a Chinei.

Dar cred că tuturor le este deja foame. Mă opresc aici cu discursul meu. În cele din urmă vreau să fac trei urări: întâi le urez tuturor să aibă amintiri și experiențe romantice. În al doilea rând, azi e 7 iulie, cu 77 de ani în urmă, Japonia invadea China provocând moartea și rănierea a 30 de milioane de chinezi, însă guvernul japonez nici acum nu își asumă responsabilitatea față de aceste evenimente istorice. Eu sper că Japonia va putea învăța de la Germania atitudinea față de istorie. În cele din urmă, le doresc prietenilor germani ca, în semifinala de mâine

a Campionatului Mondial, să învingă Brazilia și să intre în finală, ba chiar să câștige cupa mondială. Pentru că echipa Germaniei a fost echipa mea favorită în ultimii 20 de ani.